

tat, quod concurrunt duæ fictiones vel specialitates: Quia statim respondeo.

Secundò pro hac sententia & communi conclusione facit text. in leg. *Quarundam. ff. de Acquirend. possession.* ubi expressè probatur, quod per fictam traditionem factam procuratori quæritur possessio domino, sicuti per veram; & ad hoc notat ibi Cuman. & ad hoc etiam illum textum notat idem Cuman. in dict. leg. *Si is qui pro emptore. ff. de Usucap. fin. column. in fin.* Alexander. in leg. 1. §. *Per procuratorem. ff. de Acquirend. possession. fin. column.* Sed ille text. nihil probat; quia ibi per appositionem custodis quæritur possessio, quia fuit positus ab ipso domino, non verò à procuratore, & sic unus tantum actus fictus intervenit & non duplex. Tertiò ultra DD. facit bonus text. in leg. 1. §. *Si jusserim. in princip. ff. de Acquirend. possession.* ubi procurator potest querere possessionem domino per visum, & sic videtur casus expressus pro decisione hujus quæstionis, sed adhuc ille textus non probat; quia ibi ipse dominus etiam erat in præsentia rei; unde, potius videtur possessio quæsitæ domino ex persona ejus, quam ex persona procuratoris: ita tenet & declarat ibi Din. Raineri. Alberic. Paul. Alexander, Cuman. Jason, Vincentius, & communiter DD. Cujus effectus potest esse maximus; quia si procurator sit inhabilis, ut infans, furiosus, vel similis, quæritur domino, & non vitiat actus. Facit etiam text. in leg. *Si procuratori præsentis. ff. de Verborum obligation.* facit etiam Glossa singularis & unica in leg. *Qua extrinsecus, eodem tit.* Quartò facit text. in capit. *accidens. extra, de præbendis.* ubi possessio beneficii quæritur per procuratorem, mediante investitura, qui est actus fictus: & ad hoc illum textum notat Bald. in dict. leg. 2. Cod. *quando liceat ab emptione disced.* 2. column. num. 7. & certè ille text. optimè facit; nisi dicas, quod ibi non potest cadere actus verus & naturalis ex qualitate rei. Quintò facit text. in capit. 1. §. 1. versic. *Item investitura de notis feudorum in lib. 2. Feudorum.* ubi habetur, quod investitura & ejus effectus potest queri domino per nuntium vel procuratorem: & ad hoc pro casu nostræ quæstionis notat ibi Bald. & illum textum ad hoc commendat & dicit optimum Aretin. in leg. 1. §. *Per procuratorem, penult. column. ff. de Acquirend. possession.* Sextò & finaliter pro ista communi sententia & conclusione ponderata hodiè est expressa lex in leg. 17. *suprà, his legibus Tauri.* ubi dicitur, quod melioratio est irrevocabilis, si fuerit tradita possessio verè, vel fictè per traditionem instrumenti ipsi filio meliorato, vel procura-

tori ejus: ergo apertè vult, quod possessio possit queri per procuratorem, mediante actu ficto: idem probat lex 44. *suprà, his legibus Tauri.* Nec obstat si dixeris, quod solum loquuntur in casu meliorationis & majoratus. Quia certè eadem ratione idem esset in aliis casibus. Nec obstat iterum si dicas, quod solum illæ leges loquuntur in actu ficto traditionis instrumenti: Quia gratia exempli illud posuit; unde, idem esset in quolibet alio actu ficto.

Nec obstat huic sententiæ & communi opinioni primum capitale fundamentum, in quo dicebamus, quod in nostro casu & quæstione concurrunt duæ fictiones vel specialitates, ideo actus debet vitari: Quia respondeo, quod concurrunt respectu diversarum personarum, & procedunt ex diversis fontibus, & ex diversis respectibus: nam, quod procurator representet dominum, est respectu domini: Item, quod actus fictus habeatur pro vero, est respectu tradentis; quod non est prohibitum, ut probat text. in leg. *Singularia. ff. Si cert. per. per quem ita determinat Bartol. in dict. leg. Si is qui pro emptore, penult. column. num. 71.* & super eos communiter repetentes, idem Bart. in leg. *Gerit. penult. column. de Acquirend. hereditat.* idem Bart. in leg. *Ex facto 5. column. de vulgar. & pupil.* idem Bart. in leg. *Sub conditione. ff. de Solut.* Bald. in leg. 1. Cod. *de Dotis promission.* Bald. in leg. 1. Cod. *Quando liceat ab empt. discedere finalib. verb.* Alexander, Jason, & Philippus Decius, in dict. leg. *Singularia. ff. Si cert. per.* facit text. & ibi ponderat Aretin. in leg. *Sed si plures. §. Ad substitut. de vulgar. & pupil.* in specie in nostro casu & quæstione ita respondet Aretin. in dict. leg. 1. §. *Per procuratorem fin. column.* cum quo transeunt communiter DD. *ff. de Acquirend. possession.* Sed ista ratio & solutio, licet videatur colorata & subtilis, tamen mihi non concludit; quia ita demum plures fictiones respectu diversarum personarum admittuntur, quando tendunt ad commodum utriusque personæ: secus si ad commodum unius; quia tunc non debent admitti: & ita probat & debet intelligi text. in dict. leg. *Singularia* & iste est sensus Bart. in dict. leg. *Si is qui pro emptore, penult. versic. Secundo casu,* & sensus omnium DD. ubi *suprà:* & in specie ita tenet & declarat Jason, in dict. leg. *Si is qui pro emptore, penult. column. versic. Sed ad istud fundamentum.* Secundò & subtilius ista ratio & solutio non concludit, quia in nostro casu utraque fictio intervenit & concurrunt respecta ejusdem personæ, & ad ejus utilitatem, scilicet respectu solius accipientis, quia procurator representat ejus personam: Item, actus

actus fictus possessionis reputatur verus, & iste magis attribuitur sibi quàm alteri; cum actus acquisitionis possessionis semper consideratur in acquirente, ut in leg. 3. *ff. de Acquirend. posses. cum similib.* & sic potest teneri quælibet solutio. Sed melior solutio videtur, quod licet concurrant duæ fictiones respectu unius personæ, scilicet acquirentis; tamen sustinentur, quia sunt tales actus ficti, qui quoad effectum reperitur in jure decisum, quod omnino & propriè habeantur pro veris, ut *suprà* bene probavi, & subintrant & subrogantur loco actus naturalis; unde, debent operari eosdem effectus quos operantur actus veri & naturales: & ista est mens & intentio prædictorum jurium, & est veritas in hoc articulo, & secundum hoc infertur responsio ad superiora fundamenta contraria; quia ibi specialitates & fictiones stant in istis finibus, nec omninò dicitur quod habeantur pro actu vero, nec sumunt ejus naturam.

Subsequenter etiam quæro: si quis vendat rem suam alicui, & tradat possessionem per clausulam constituti, vel quemlibet alium actum fictum, & postea vendiderit alteri, & tradiderit ei verè & naturaliter ipsam rem & possessionem ejus: quis eorum præferatur? Et breviter & resolutivè dico, quod primus debet præferri cui est facta traditio per actum fictum, per regulam & rationem text. in leg. *Quoties, Cod. de Rei vindication. cum similib.* item etiam, quia jus, effectus, & possessio, quæ resultat exactu ficto, reputatur esse verè & perfecta, sicut illa quæ resultat ex actu vero & naturali: ita probat textus singularis & unicus in leg. *Certe, §. 1. ff. de Precario,* quem notat & commendat ibi Bartol. Angel. & DD. & dicit unicum Bald. in leg. *unic. §. Non autem, Cod. de Caduc. tollendis, fin. column. num. 19.* & dicit unicum Jas. in princip. *Institut. de action. fin. column. in fin.* & ultra DD. facit melior text. in ista leg. *Quod meo. §. Venditorem, in fin.* ibi: *Non minus possidere cepti quàm si pedem finibus intulissem,* & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet originaliter Guido de Suza. in dict. leg. *Quoties, Cod. de Rei vindicatione,* idem in leg. *fin. Cod. de Sacros. Eccles. Joan. Andr. in addit. Specul. in titul. de emptione, & venditione. §. Sciendum, vers. Nota quod si res vendita num. 29.* Bald. in Rubr. *Cod. de Contrah. emption. 4. col. 16. quest.* Bald. in præjudicis feudor. 6. column. num. 29. ubi dicit, quod licet sit fictio in modo tradendi, tamen veritas est in substantia possessionis: Jas. in dict. leg. *Quoties, Cod. de Rei vindication. 4. column. in §. limitatione principal. num. 14.* Anton. Butric. in cap. *Cum venisset, de restit. spoliat. 3. column. versic. Et no-*

ta quod si aliquis, Abb. in cap. 2. *de Consuet. fin. column. in princip.* Decius in regul. *contractus, de regul. jur. in 6. num. 14.* Oldr. in cons. suis. cons. 114. Abbas in cons. 91. *penult. column. num. 7. 1. volum.* Alexand. cons. 14. *fin. column. n. 10. 1. volum.* idem Alexand. cons. 25. *fin. column. in fin. 3. volum.* idem Alexand. cons. 166. *fin. col. in fin. 7. volum.* Bald. cons. 369. 5. *vol. Angel. in cons. 106.* Quam conclusionem ego extendo primò, ut procedat etiam si talis traditio ficta fuerit facta procuratori prædicti emptoris, per ea quæ *suprà* dixi. Secundò extendo, ut procedat etiam si tempore constituti vel actus ficti venditor non possideret, sed tantum haberet nudam detentionem; tempore verò secundæ venditionis & traditionis possideret, per ea etiam quæ *suprà* proximè dixi in quæstione, an per clausulam constituti, vel actum fictum transeat detentatio.

Dubium tamen esset in hoc satis singulare & subtile: si talis res sit vendita primò emptori sub conditione, & sub ea fiat constitutum; & pendente conditione sit vendita secundo, & ei tradita sit possessio verè & realiter, & postea purificetur conditio: an præferatur primus ratione constituti? Et videtur quod sic: Primò, quia, purificata conditione, habetur dontractus pro puro, ac si à principio purè esset celebratus: textus est notabilis in leg. *fin. §. Titius, vers. Sed si extiterit conditio, duæ puræ sunt. ff. de Vulgar. & pupil.* & ibi notat Glossa ordinaria, Ang. Imol. & communiter Moderni. Secundò facit, quia in contractibus conditio & omnis virtus & effectus ejus retrotrahitur ad tempus contractus celebrati: text. est not. in leg. *Potior. versic. Videamus. ff. Qui potior. in pign. habent.* ubi disponitur, quod hypotheca conditionalis ratione primi contractus, postquam conditio sit purificata, præfertur hypothecæ puræ, quæ fuit medio tempore contracta purè & simpliciter. Et ad hoc notat Bartol. & communiter DD. text. in leg. *Necessaria. §. Quod si pendente. ff. de Peric. & commod. rei vendit. text. in leg. Sub conditione. ff. de Solut. text. in leg. Quæ legata, cum l. sequent. ff. de reg. jur.* Quod tamen intellige in conditione casuali, secus in potestativa, ut probant & dicunt prædicta jura, & communiter DD. & tradit plenè & magistraliter Bartol. ubi videt rationem, in *repetition. l. Si is qui pro emptore. ff. de usucap. 14. column. num. 46.* & super eo late repetentes. Tertiò in specie istam conclusionem videtur apertè tenere Oldrad. in consiliis suis, consil. 139. 2. *column. num. 1.* versic. *Tertium erit,* ubi dicit, quod quando contractus est conditionalis, & in eo apponitur clausula constituti, purificata conditione re-

trotrahitur ipse principalis contractus, & per consequens clausula constituti in eo apposita, & virtus & effectus ejus.

Sed his non obstantibus, ego teneo contrariam sententiam: imò, quòd secundus, cui verè & realiter fuit medio tempore res vendita & tradita purè, præferatur; & eadem ratione præferatur si ei fuisset tradita possessio purè per actum fictum: & hoc tali potissimo fundamento; quia ad hoc ut factio translativa habeat locum, & per consequens ad hoc ut actus conditionalis retrotrahatur, requiritur habitas in utroque extremo, scilicet *ad quod*, hoc est, in tempore quo actus fuit celebratus, & *à quo*, hoc est in tempore quo verificatur & purificatur conditio: ita probat textus singularis in leg. *Bonorum. ff. Rem ratam habere*: text. in leg. *Necessaria. §. Quod si pendente*, versic. *Sanè si pendente conditione. ff. de Periculo & commod. rei vendit.* ubi, si conditio extiterit re jam perempta, non retrotrahitur, quia deficit extremum *à quo*: textus valdè notabilis in leg. *Quoties. ff. de Novat. in princip. vers. Et ideo si fortè*, & in fin. vers. *Et ideo si fortè persona*, per quem textum notat Bartol. in fin. quòd licèt conditio retrotrahatur ad tempus contractus; tamen hoc debet intelligi, si tempore existentis conditionis reperiretur extremum habile; secus si reperiatur inhabile ex parte rei vel ex parte personæ: & dicit esse perpetuò menti tenendum: & ibi tenet etiam Imol. Paul. & communiter DD. facit etiam text. in leg. *Eum qui ita. §. fin. ff. de Verbor. obligation.* quam etiam doctrinam ponit magistraliter Bartol. in dict. leg. *Si is qui pro emptore. ff. de Usucap. 3. column. 3. opposit. n. 1.* & ibi communiter repetentes. Sed illo tempore existentis conditionis venditor jam non possidebat rem, quod est principale requisitum in nostra materia clausulæ constituti, ut supra late conclusum est; sed possidet secundus cui res fuit tradita: Ergo est impossibile, quòd, verificata conditione, retrotrahatur clausula constituti, virtus, vel effectus ejus; cum extremum *à quo* sit inhabile: & ista est viva & concludens ratio: Et secundum hoc non obstant fundamenta contraria: quia debent intelligi, quando extrema sunt habilia. Non obstat etiam quod tenet Oldrad. in dict. consil. Quia respondeo, quòd ipse loquitur in casu, quo medio tempore non fuit alteri vendita res, sed remansit res semper apud venditorem; unde extrema reperiuntur habilia: Istam meam conclusionem reperi postea quòd tenet Philipp. Decius in regul. *contractus, de regul. juris in 6. num. 17. 6. limitation.* licèt sic non declaret. Advertendum tamen, quòd hoc noviter intelligerem, quando

prima venditio & contractus fuit conditionalis, & similiter clausula constituti in eo posita: secus tamen crederem, si venditio ipsa fuit conditionalis, tamen clausula constituti fuit pura & de præsentì; quia tunc transferetur possessio, & per consequens dominium in primum emptorem, & ipse debet præferri: quia considero, quòd si fiat traditio ex contractu conditionalis, statim transfertur dominium: textus est singularis in leg. *Sub conditione in fin. ff. de Solut. quem ad hoc notat in Glossa ordinaria, Bartol. Angel. Imol. Paul. & communiter DD. text. in leg. Dotis fructus*, versic. *Quid ergo si ante matrimonium, cum leg. sequent. ff. de Jure dotium*, ibi notat Bald. Salyc. & alii DD. tenet etiam & commendat Aretin. in leg. *Quod absentis. §. 1. ff. de Acquirend. posses. 4. notab. Bald. in leg. Contractus, Cod. de Fide instrument. num. 15.* Socin. qui notabiliter loquitur in leg. *Si ante nuptias. ff. Solut. matrim.* Neque obstat si subtiliter dicas, quòd traditio non potest causare dominium, nisi præcedat titulus habilis, ut in leg. *Numquam nuda. ff. Acquir. rerum domin.* Quia debet intelligi, quando nullus titulus vel causa intervenit de præsentì, nec de futuro in spe: secus tamen, si interveniat causa vel titulus habilis saltem in spe, ut in nostro casu; quia tunc transfertur dominium, ut in dictis *juribus*: & ita tenet & respondet Bartol. in dict. leg. *Sub conditione 2. column. num. 9.* & ibi communiter DD. Nec ego distinguo, an talis traditio sit naturalis, vel ficta? quia utroque casu procedit prædicta conclusio; cum interveniat legitima & habilis causa, saltem in spe, argumento Glossæ novæ & ibi communis opinio in leg. *2. Cod. de Dote cauta non num.* ubi, ex donatione invalida, quæ habet spem confirmationis, transit possessio etiam per actum fictum, ut latius dixi in l. 17. supra, his II. *Tauri*. Item adde, quòd in dubio videtur quòd sit tradita possessio purè, & non conditionaliter, licèt contractus fuerit conditionalis; nisi expressè fiat traditio sub conditione: ita probat textus notabilis in leg. *Dotis fructus cum l. sequent. ff. de Jure dotium*, & ibi notant DD.

Præterea juxta prædicta quæro: Certum est quòd si emphyteuta vendit rem emphyteuticam sine consensu domini, & non tradidit, non cadit à jure suo: quia licèt de jure prohibeatur vendere sub pœna commissi, ut in leg. *fin. Cod. de Jure emphyt. in princip.* ibi: *Minimè licere emphyteuta sine consensu domini meliorationes suas alius vendere*, & in cap. *Potuit, de locato*, tamen vendere, debet intelligi cum effectu consummato, ut inducat alienationem, quæ fieri dicitur secuta traditione, argumento text. in leg. 1.

§.

§. *Hac autem verba. ff. Quod quisque juris, ibi: Nam statuerit verbum rem perfectam significat, & consummatam injuriam, non captam*, text. in leg. *penultim. §. Docere. ff. Ne quis eum qui in jus vocan. est vi. exim. l. 3. §. Hac verba el 2. ff. de Neg. gest. text. in leg. 1. §. Hac verba. ff. Ne vis fiat ei*, text. in leg. *Nomen filiarum*, versic. *fin. ff. de Verb. sign. text. in cap. Relatum de Cleric. non resid. text. in cap. Hac autem verba, de penitentia, distinctione 1.* Item etiam in dispositione legali sensus debet attendi potius quàm verba; text. est in leg. *2. Cod. Commun. de legat. text. in leg. 1. Cod. de Dedititia libert. text. in leg. fin. Cod. Que res in pign. oblig. possint: text. in leg. 3. §. Conditio. ff. de Alimen. legat. & ratio prædictorum jurium est, ne talis res alienetur vel transferatur in alium sine voluntate directi domini: Sed alienatum non dicitur, nisi jam secuta traditione, ut in leg. *Alienatum. ff. de Verb. significat.* cujus verba sunt: *Alienatum non proprie dicitur quod adhuc in dominio venditoris manet, venditum tamen rectè dicitur*, text. in leg. *Alienationis verbum, eodem titul. text. in leg. Si socius. ff. Si cert. perat. text. in leg. Nemo la 2. ff. Pro socio.* Ergo per solum titulum venditionis non incidit in pœnam. Secundò pro ista parte & conclusione facit: quia venditio non dicitur ultimè perfecta respectu translationis domini, nisi sequuta traditione, ut in leg. *Traditionibus, Cod. de Pactis*, & in leg. *Quoties, Cod. de Rei vindic. & in §. per traditionem*, & in §. *Vendita Institut. de rerum divis. cum simil.* Tertiò pro ista sententia & conclusione facit textus valdè notabilis juncta Glossa in leg. 1. §. *Si rem depositam. ff. Deposit.* ubi, ille qui vendit rem depositam, & tradit, tenetur tamquam dolosus depositarius, & incidit in pœnam; secus si non tradit: & ibi notat & commendat Bartol. Bald. Salycet. Fulgos. Paul. & communiter DD. Quartò facit: quia licèt per alienationem feudi Vassallus privetur feudo; tamen debet intelligi, sequuta traditione: ita probat textus notabilis in cap. 1. §. *Calidis, de prohib. feudi alienatione per Federic.* & ibi notat Bald. Andr. de Isernia & communiter Feudistæ: text. in cap. 1. *de Prohiben. feud. alienat. per Lothar.* & ibi expressè notat & commendat Andr. de Isernia 3. column. num. 6. text. in cap. 1. §. *Si ex eadem lege & §. Similiter, de lege Conradi*, text. in cap. 1. *de Vassallo qui contra constit. Lothar. de alien. text. in cap. 1. Quid juris si post alien. feud. Vassall. illud recup.* & ibi notat. Andr. de Isern. Et in expressò istam sententiam & conclusionem tenet Specul. in titul. *de Emphyteusi*, §. *unic. 95. quest. num. 118.* Alber. in leg. *fin. Cod. de Anton. Gomez, ad Legem Taur.**

Jure emphyt. fin. column. in finalib. verb. Salyc. ibi, fin. column. num. 21. Anton. de Butr. in cap. *Potuit de locat. 2. column. num. 10.* & ibi Card. 4. column. 16. quest. Bald. in cap. 1. §. *Aut si libellurio, 2. column. num. 1.* Quibus modis feud. amitt. idem Bald. in cap. 1. §. *Denique, fin. col. in princip. qua sit prima causa beneficii*, & ibi Albarot. fin. column. num. 32. Alber. in leg. *Si filius familias. §. Cum fundum 1. column. prope finem. ff. de Verbor. obligat.* & ibi alii DD. tenet etiam Jas. ubi dicit, hanc esse communem opinionem, in dict. leg. *fin. Cod. de Jure emphyt. 39. column. num. 132. 19. quest.*

Quæro igitur, si tradidit fictè per clausulam constituti, vel alium actum fictum, an incidat in pœnam & cadat à jure suo? Et videtur quòd sic: quia non potest negari nisi quòd alienavit; & licèt actus sit fictus, tamen ex eo transfertur dominium & vera possessio, per supra dicta: & in terminis istam sententiam & conclusionem tenet Paul. de Castr. in leg. 1. §. *Si rem depositam. ff. Deposit.* Anton. Butri. in consiliis suis, cons. 34. Jas. in dict. leg. *fin. Cod. de Jure emphyt. 40. col. num. 132.* Jacob. de Sanct. Georg. qui firmè commendat in practica, in tract. *de Feudis, in part. & cum pacto, de non alienando, 2. column. n. 5.* versic. *Ex hoc inferitur ad questionem quotidianam*, & istam conclusionem videtur apertè tenere Bald. qui non allegatur, in leg. 2. *Cod. de Fideicommissis 1. column. in fin. penultim. quest.* ubi dicit, quòd ille dicitur alienare, qui corporaliter vel æquipollenter tradit. Ferdinand. de Loaz. in repetitione leg. *Filius fam. §. Divi. ff. de Legatis 1. 43. column. n. 55.* vers. *Unum tamen est notandum.* Ego tamen teneo contrarium, imò quòd non incidat in pœnam commissi per contractum alienationis, etiamsi in eo interveniat clausula constituti, vel alius actus fictus; sed requiritur vera & actualis traditio ad hoc, ut incidat in pœnam, per textum notabilem in cap. 1. *post princip. de prohiben. feud. alien. per Lothar.* ibi: *Omnibus beneficiis suis, in lib. Feud.* ubi apertè vult, quòd ad hoc ut quis per alienationem incidat in pœnam, debet à se naturaliter rem abdicare: text. in cap. 1. §. *Calidis, ibi: Et in alium transferunt, de prohib. feud. alien. per Federic.* & in expressò ponderando per prædicta jura istam conclusionem tenet Alvarot. in cap. 1. 2. column. num. 3. versicul. *Quod juris si post. alienationem feudi Vassallus illud recuperaverit.* Et ex his infero notabiliter in materia Majoratus, quòd prohibitus alienare sub pœna, non incidit in pœnam, licèt alienet, si non tradat: in expressò reperio quòd ita tenet Paul. in leg. *Peto. §. Fratre de*

N n

le-

legat. 2. in princip. (t)

96 Præterea circa nostram materiam subtiliter & necessariò quæro, an incertitudo vitiet acquisitionem possessionis? Et certè iste articulus est valdè subtilis & difficilis, nec benè reperitur à Doctoribus declaratus: unde eum intendo notabiliter ultra omnes declarare: In quo articulo resolutivè facio sequentes conclusiones. Prima conclusio: Quòd res vel pars incerta ratione loci & ratione quotæ non potest possideri: textus est expressus in leg. 3. §. Incertum. ff. de Acquirend. possession. cujus verba sunt: *Incertam partem rei nemo potest possidere, vel uti, si hac mente sit, aut quidquid Titius possidet quoque velis possidere: & exemplum proprium & clarum potest esse: si Titius vendidit mihi quidquid possidet vel habet in tali Villa, Oppido, vel termino; & est incertum in quo loco, & in quibus fundis, & pro qua parte possideat; tunc impeditur acquisitio possessionis, quia est omnimoda incertitudo: & in istis terminis procedit & debet intelligi ille text. quem sic declarat Jas. meliùs quàm alius ibi, 2. column. propè medium, Vincent. ibi, in princip. & est de mente omnium: similis text. est in leg. Locus in fin. eodem titul. text. in leg. Si fur. §. fin. de Usucap. Et ratio potest esse, licèt à Doctoribus non dicatur; quia tali casu videtur deficere animus & voluntas determinata possidendi, propter incertitudinem. Ex quo apertè deducitur, quòd si esset certitudo respectu loci & quotæ, tunc benè posset quæri: text. est in leg. Locus, vers. 1. eodem titul. cujus verba sunt: *Et certa pars pro indiviso qua introducitur vel ex emptione, vel donatione, vel qualibet alia causa, &c. & illud quotidie potest contingere in aliquo hærede vel socio, qui habet rem communem cum alio, & vult vendere vel alienare suam partem quam habet pro indiviso; nam poterit transferre possessionem per actum verum, vel per actum fictum; & idem est, quando hæres pro parte quotitativa vult apprehendere possessionem per actum verum, vel agere interdicto, vel remedio possessio; quia potest, argumento text. in leg. Cum hæredes. ff. de Acquirend. possession. &**

(t) Confirmatur: quia possessio vel detentatio, per quam acquiritur dominium, & inducitur alienatio, primordialiter & originaliter descendit & causatur ab illa apprehensione vera actuali & naturali, ut in leg. 1. ff. de Acquirend. possession. licèt postea de jure civili positivo extendatur ad actus fictos, de quibus supra: Ergo ad hoc ut per alienationem quis incurrat in pœnam, meritò debet intelligi, facta traditione per actum verum; quia in delictis & materia pœnali semper fit restrictio, & non extensio: argumento text. in leg. Interpretatione. ff. de Pœnis. Item etiam confirmatur, quia gravatus alteri post mortem restituere, semper intelligitur de naturali, non civili, ut dixi in leg. 40. supra eod. fin. quæst. 2. in bôp

in leg. 1. §. Quorum bonorum, & in leg. fin. Cod. de Edict. divi Adriani tollen.

Secunda conclusio: Quando res est certa respectu quotæ, sed incerta respectu loci: puta si quis vendat, donet, vel alienet tertiam, quartam, vel quintam partem pro indiviso ejus quod habet in tali Villa, Oppido, vel termino, vel in uno fundo non determinato ex pluribus quos ostendit vel demonstravit, vitiatu acquisitionis possessionis: ita etiam probant jura superiora, & ratio superiùs assignata.

Tertia conclusio: Res vel pars certa ratione loci, sed incerta ratione quotæ, benè potest possideri: ut puta si quis dicat *vendo, dono, vel alieno tibi quidquid habeo in hoc fundo certo, presenti, & demonstrato*: Nam, ex eo quòd fundus est certus, tu acquiris possessionem partis, quam me habere appareat: Et in expressò ita tenet Bartol. in dict. §. Incertam in princip. in solut. 1. opposit. & probat Glossa notabilis in leg. Emptor. ff. de Usucap. pro empt. quam citat Bart. in dict. §. Incertam, & tenet ibi Cuman. licèt ejus littera sit corrupta: Alexand. 2. column. post princip. Jas. 2. column. in medio, versic. Similiter contra, & transeunt communiter DD. Cujus ratio potest esse ultra DD. quia ultra actum corporeum ibi videtur intervenire animus & voluntas possidendi; quia acquirens videtur velle possidere totum, vel partem; & illud quod differt secundum plus & minus, non dicitur differre in substantia, ut in leg. fin. ff. de Fund. instruct. & ibi Bartol. & DD. text. in leg. Si is cui. ff. Quemadmodum servit. amitt. Sed ego teneo contrarium, imò quòd hoc casu vitietur acquisitionis possessionis propter incertitudinem. Primò, per text. cum ratione in dict. §. Incertam. Secundò, per text. expressum in dict. leg. Si fur. §. fin. versic. fin. ff. de Usucap. ubi apertè loquitur in eo qui vult quærere possessionem in fundo certo & determinato; tamen, si est incertitudo respectu quotæ, vitiatu acquisitionis possessionis: cujus verba sunt: *Incertam partem possidere nemo potest, ideoque si plures sint in fundo qui ignorent quotam, quisque partem possideat, neminem eorum mera subtilitate possidere Labeo scri-*

scribit. Tertio, per textum formalem in dict. leg. Locus, versic. cujus verba sunt: *Incerta autem pars neque tradi, neque usucapi potest, veluti si ita tibi tradam, quidquid mei juris in eo fundo est, & istam meam sententiam & conclusionem tenet Aretin. qui in hoc articulo subtiliter & meliùs quàm alius loquitur in dict. leg. Locus 2. notabili. Alexand. 1. column. in final. versic. 3. &c. Vincent. in princip. & ibi Roman. licèt postea in fin. relinquat cogitandum. Neque obstat text. in dict. leg. Locus in princip. quia intelligitur, quando quis vult possidere certam & determinatam particulam, vel locum alicujus fundi certi & determinati.*

Quarta conclusio: Quando res est incerta ratione loci, & ratione quotæ respectu acquirentis, sed bene est certa respectu tradentis; benè potest quæri possessio: ut si quis sciat quid & quantum possideat in tali Villa, Oppido, vel termino, & vendit, donat, alienat, & tradit quidquid ibi habet; tunc, licèt accipiens ignoret locum & quotam rei vel rerum, acquirit possessionem: Cujus ratio est; quia isto casu datur certitudo etiam in acquirente per relationem ad alium, scilicet ad tradentem: argumento leg. Is certum. ff. Si certum petat. text. in leg. Asse toto. ff. de Hæred. institut. text. in leg. Institutio talis. ff. de Condit. institut. text. in leg. Ait prator. §. Si judex, de Re judic. text. in leg. Si ita scripsero, de Condit. & demonstrat. text. in leg. Si quis extraneus, §. fin. ff. de Acquirend. hæreditat. & in expressò istam conclus. tenet Glossa ordinaria, licèt non ita bene fundet, in dict. leg. 3. §. Incertam. ff. de Acquirend. possession. in princip. in quantum requirit, quòd uterque, scilicet tradens & accipiens sit incertus: & ibi ante alios tenet clariùs & expressiùs Imol. in princip. Aretin. in princip. Alexand. in princip. num. 2. Jas. 3. column. in princip. versic. Secundum quòd vult. ista Gloss. Vincent. 2. column. 4. & est communis opinio. Sed certè in hoc subtili passu ego teneo contrariam sententiam, imò quòd nullo modo possit quæri possessio; quia intentio text. & jurium supra dictorum est requirere certitudinem in ipso acquirente: unde, si ipse sit incertus ratione loci & quotæ, impeditur acquisitio, licèt tradens esset certus. Pro qua mea conclusione, primò considero textum in dict. leg. 3. §. Incertam, in quantum præsupponit, quòd Titius tradens possidebat: ergo ipse erat certus: & tamen dicit textus, quòd si accipiens sit incertus, non quærit possessionem: Ergo apertè probat, quòd certitudo formaliter requiritur ex parte acquirentis. Secundò pro hac sententia facit textus expressus in dict. leg. Locus, versicul. fin. ubi Anton. Gomez, ad Legem Tauri,

apertè probatur, quòd incertitudo ex parte acquirentis vitiat possessionem, licèt tradens fuerit certus. Tertio & finaliter considero vivam rationem: quia actus, animus, vel qualitas in quærenda possessione, semper requiritur in ipso acquirente, non verò in ipso tradente, ut probant apertè jura quæ supra suo loco adducta sunt: ergo certitudo quæ per ista jura requiritur, debet intervenire in ipso acquirente, non in alio; & in expressò istam meam sententiam contra communem tenet subtiliter Socin. in dict. §. Incertam, 2. column. versic. Ex quibus inferitur. Nec obstat ratio superior, in qua se fundabant prædicti DD. dicentes, quòd acquirens efficitur certus per relationem ad alium: Quia illud ego intelligo, quando acquirens voluisset possidere mediante ipso tradente virtute constituti: argumento dict. leg. Quod meo, cum materia: vel per retentionem ususfructus, vel mediante procuratore, vel filio, &c. quia tunc non deberet attendi sua incertitudo: secus verò est in nostro casu, quando vult quærere possessionem per se; quia tunc ejus incertitudo vitaret, quia in ejus persona deficiat animus & voluntas determinata possidendi. Ex quo inferas, quòd isto casu faciliùs quæritur possessio per actum fictum, & sic per clausulam constituti vel retentionis ususfructus, quàm per actum verum, attenda prædicta ratione: quæ ratio similiter cessat in aliis actibus fictis, & ideo per eos non posset quæri possessio, data incertitudine ex parte acquirentis.

Item etiam dubium est in nostra materia, an possessio possit quæri ex pluribus causis; In quo articulo resolutivè procedo per veras conclusiones. Prima conclusio: Possessio benè potest haberi ex pluribus causis & titulis: textus est formalis & expressus in leg. 3. §. Ex pluribus. ff. de Acquirend. possession. cujus verba sunt: *Ex pluribus causis possidere eandem rem possumus, & ibi notat Bartol. & communiter DD. Cujus ratio subtilis est, quia possessio non est jus rei plenum nec consummatum, sed omnes causæ & tituli & ipsa possessio tendunt ad effectum acquisitionis domini; & interest nostra ex pluribus causis ipsam acquirere possessionem: & istam rationem ponit ibi Alber. 3. column. in fin. Angel. de Perus. 1. column. in fin. Quod intellige, ut procedat & habeat locum, tam in naturali, quàm in civili, vel utraque possessione: ita Bartol. ibi, 2. column. 1. & 2. quæst. & ibi concludunt DD. Quam conclusionem singulariter extende ut procedat, modò plures causæ vel tituli concurrant à principio acquisitionis; ut si quis deberet mihi eandem rem ex pluribus causis & titulis etiam diversi generis & naturæ,*